

Expertmeeting non-punishmentbeginsel

Uitkomsten en aanbevelingen van 7 mei 2026

25 experts uit de strafrecht- en bestuursketen, hulpverlening, NGO's & ervaringsdeskundigen.

Aanleiding

- Voorgenomen wettelijke verankering van het non-punishmentbeginsel in artikel 273f van het Wetboek van Strafrecht (het mensenhandelartikel)
- Uitbreiding van het beginsel in de herziene EU-mensenhandelrichtlijn (Richtlijn (EU) 2024/1712)

Het non-punishmentbeginsel

Het beginsel houdt in dat slachtoffers van mensenhandel die onder dwang strafbare feiten plegen, hiervoor niet worden bestraft of vervolgd. De expertmeeting richtte zich op de gevolgen van wettelijke verankering en de uitbreiding naar het bestuursrecht.

Belangrijkste uitkomsten

- Wettelijke verankering in art. 273f Sr zal naar verwachting beperkte invloed hebben op de uitkomst van individuele strafzaken. Rechters blijven beoordelen op verwijtbaarheid, gegeven de omstandigheden.
- Verankering zorgt voor momentum om de bekendheid bij rechters, officieren van justitie en opsporingsdiensten te vergroten. Dat kan uiteindelijk zorgen voor meer uniforme toepassing en verduidelijking in de jurisprudentie.
- De herziene EU-mensenhandelrichtlijn breidt het beginsel uit, onder andere naar het bestuursrecht (administratieve of financiële sancties). De praktische doorwerking hiervan is in Nederland nog onduidelijk.
- De aantrekkingskracht op jongeren van 'makkelijk' geld verdienen met criminele klusjes is zo groot dat het moeilijk is een realistisch alternatief er tegenover te zetten.

Aanbevelingen

- 1 Zorg ervoor dat het OM en de rechterlijke macht het non-punishmentbeginsel expliciet benoemen in de strafrechtelijke vervolging en berechting van zaken zodat goede monitoring kan plaatsvinden.
- 2 Verduidelijk de reikwijdte in het bestuursrecht. Werk in lijn met de EU-richtlijn uit welke sancties en situaties onder het beginsel vallen en welke werkwijze handhavers moeten volgen.
- 3 Maak herstel achteraf mogelijk. Onderzoek de mogelijkheid dat strafbladen kunnen worden gezuiverd en boetes kunnen worden teruggedraaid wanneer achteraf blijkt dat iemand onder dwang handelde.